

Αλληλεγγύη στην πράξη: Σχεδιάζοντας ένα συμπεριληπτικό σχολείο

Εκπαιδευτικοί:

Καμάρη Στέλλα ΠΕ 03

Πασχάλη Σοφία ΔΕ 01

Τζουρά Γαϊτάνω ΠΕ 02 ΕΑΕ - ΝΟΗΜΑΤΙΚΗ

Φιλίππου Ελένη ΠΕ 02 ΕΑΕ

Αν τα παιδιά δε μαθαίνουν με τον τρόπο
που διδάσκουμε,
τότε να διδάσκουμε με τον τρόπο που
μαθαίνουν

Συμπεριληπτική και προσβάσιμη εκπαίδευση

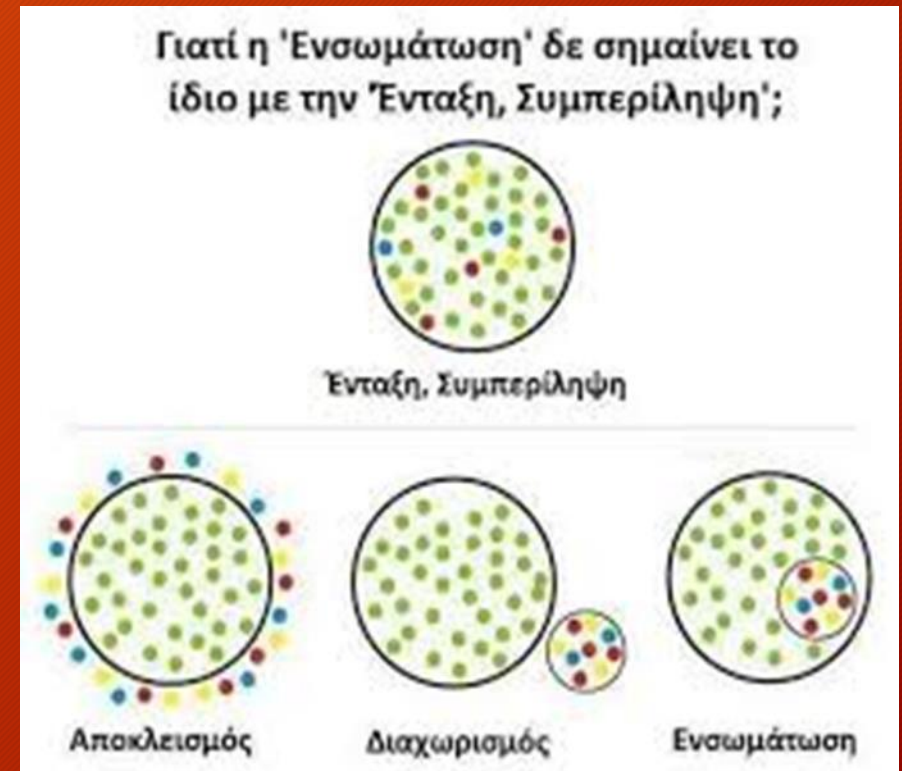
Συμπεριληπτική και προσβάσιμη εκπαίδευση

- **Ενσωμάτωση** —————> **Ένταξη** —————> **Συμπερίληψη**
- **Ενσωμάτωση:** η αφομοίωση του/της μαθητή/τριας από το σύνολο της τάξης, αποδοχή των χαρακτηριστικών της, χάνοντας τα δικά του/της προσωπικά χαρακτηριστικά (Σούλης, 2002).
 - **Ένταξη:** η συστηματική τοποθέτηση του/της μαθητή/τριας μέσα στην τάξη και η ολοκλήρωσή του/της ως αυτοτελούς μέρους ενός συνόλου. Διατήρηση των χαρακτηριστικών της προσωπικότητάς του και όλων εκείνων των στοιχείων που το καθιστούν μοναδικό (Whitty, 2002).
 - **Συμπερίληψη:** η προσπάθεια εξέτασης ολόπλευρα και ισότιμα της ενταξιακής προοπτικής κάθε μαθητή/τριας στην εκπαίδευση. Αφορά μαθητές/τριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, άλλες αναπηρίες ή μειονότητες. Πρόκειται για τον σχεδιασμό και τη λειτουργία ενός σχολείου για όλους, χωρίς διακρίσεις, ανεξαρτήτως φύλου, εθνικότητας, νοητικών ή σωματικών ικανοτήτων, ατομικών χαρακτηριστικών, κοινωνικού και οικονομικού επιπέδου (Guralnick, 2008).

Στόχος της Συμπερίληψης

➤ Η προώθηση της ισότητας, της πρόσβασης στην εκπαίδευση, του αισθήματος της ευθύνης, της υπευθυνότητας, της αυτονομίας, της αλληλεπίδρασης, της αλληλεγγύης και του σεβασμού απέναντι στη διαφορετικότητα.

➤ Η άρση του στιγματισμού, της περιθωριοποίησης, των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων (Carrington & Robinson, 2004).

Οι βασικοί πυλώνες της συμπερίληψης πρακτικές (1)

➤ **Καθολικός σχεδιασμός μάθησης ή Σχεδιασμός για όλους:** Καθοριστικός ο ρόλος του στη διαφοροποίηση της διδασκαλίας. Πρόκειται για μια νέα προσέγγιση της διδασκαλίας και μάθησης σε επίπεδο τάξης. Βασικές του αρχές: η ισοτιμία, η ευελιξία στη χρήση, η σαφήνεια, η ευχρηστία, η αποτελεσματική μεταφορά των πληροφοριών και η ανοχή στα λάθη (Courey, Tarpe, Siker & LePage, 2013).

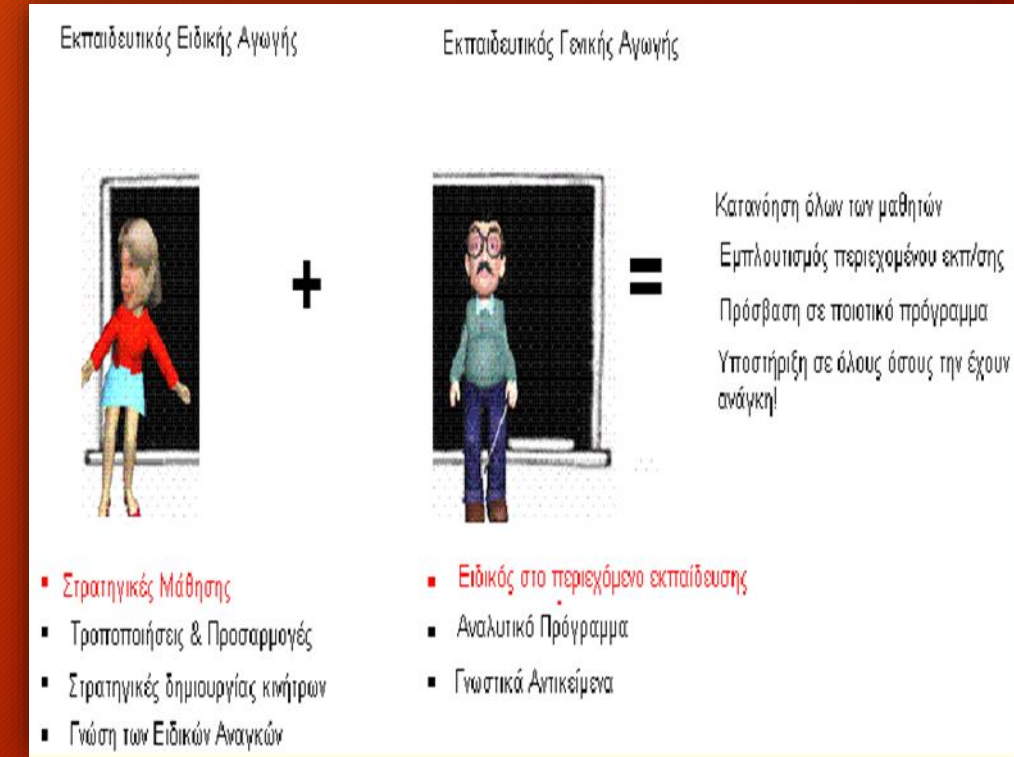
➤ **Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία:** διδακτική πρακτική απαραίτητη στο σύγχρονο σχολείο, για την ομαλή ένταξη των μαθητών/τριών με διαφορετικές δυνατότητες στη γενική τάξη. Εφαρμογή δημοκρατικού και συνεργατικού στιλ μάθησης. Εξασφάλιση της ενεργού συμμετοχής όλων των μαθητών/τριών στην εκπαιδευτική διαδικασία και μάθηση. Ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων, της θετικής αλληλεξάρτησης, της αυτονομίας, της δημιουργικής τους έκφραση, της κριτική τους σκέψη και της μεταγνώσης (Πολυχρονοπούλου, 2017).

➤ **Μαθητοκεντρική μάθηση:** Επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας ο/η μαθητής/τρια και οι ανάγκες του. Προώθηση της ενεργής συμμετοχής όλων των μαθητών/τριών στη μαθησιακή διαδικασία, της πρωτοβουλία τους, της συμμετοχής τους στη λήψη αποφάσεων, της καλλιέργειας αισθήματος ευθύνης, της ευκαιρίας για συζήτηση και συνεργασία (Johnson & Johnson, 1999).

➤ **Υλικοτεχνική υποδομή- ψηφιακά εκπαιδευτικά εργαλεία:** ο σχολικός εξοπλισμός, οι διαδικτυακοί πόροι, η υποστηρικτική τεχνολογία και η πολυαισθητηριακή προσέγγιση στο γνωστικό υλικό που προσφέρουν οι Νέες Τεχνολογίες. Κατάλληλα λογισμικά, οπτικοακουστικά βοηθήματα, εικόνες, γραφήματα, βίντεο, το Ψηφιακό σχολείο, τα διαδραστικά σχολικά βιβλία σε ψηφιακή μορφή, ψηφιακά διδακτικά σενάρια (Sanger, 2020).

Οι βασικοί πυλώνες της συμπερίληψης πρακτικές (2)

➤ **Διαφοροποιημένη διδασκαλία:** διαφοροποίηση και προσαρμογή της διδασκαλίας σύμφωνα με τα εξατομικευμένα χαρακτηριστικά των μαθητών/τριών στην τάξη, ως προς την ετοιμότητά τους για μάθηση, ως προς τα ενδιαφέροντα και το στιλ μάθησής τους. Διαφοροποίηση στους μαθησιακούς στόχους, στο περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών, στο διδακτικό υλικό, στα μέσα υποστήριξης, στην αξιολόγηση, στη μαθησιακή και διδακτική διαδικασία, στις εκπαιδευτικές μεθόδους, στις διδακτικές προσεγγίσεις και στις στρατηγικές διδασκαλίας (Jørgensen & Brogaard, 2021).

Ισότιμη Συνεκπαίδευση Μαθητών

- **Συνεργατική και συμμετοχική διδασκαλία** όλων των εκπαιδευτικών κάθε τάξης και τμήματος
- **Ετερογενής ομαδοποίηση** σε περίπτωση ποικιλομορφίας των μαθητών, για καλύτερη συνεργασία
- Οικοδόμηση **παιδοκεντρικής παιδαγωγικής εκπαίδευσης** για την αποδοχή της ατομικής και μαθησιακής ετερότητας (Τσικολάτας, 2011)

Τα Οφέλη της Συνεκπαίδευσης Μαθητών

- Λόγω της πολυμορφίας τα παιδιά μαθαίνουν να ζουν μέσα από τις ιδιαιτερότητες και τη διαφορετικότητα των άλλων
- Μαθαίνουν για τις αξίες των ίσων αξιών και δικαιωμάτων
- Εκπαιδεύονται μέσω της μάθησης να πετυχαίνουν τους ίδιους στόχους με διαφορετικούς τρόπους, προσαρμόζοντάς τους στις ικανότητές τους
- Αναπτύσσουν θετική εικόνα για τον εαυτό τους και τους άλλους (Αρβανιτίδου, 2018)

Ελληνική Νομοθεσία

- Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία (Ν. 3699/2008), οι μαθητές με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΕΕΑ) μπορούν να φοιτήσουν σε γενικές τάξεις, με ή χωρίς παράλληλη στήριξη, βάσει της διαγνώσης των ΚΕΔΔΥ (νυν Κ.Ε.Σ.Υ).
- Η συνεκπαίδευση υλοποιείται τα τελευταία χρόνια σε πολλά σχολεία της χώρας μας και κάθε νέα νομοθετική ρύθμιση υπογραμμίζει περαιτέρω τον υποχρεωτικό της χαρακτήρα (ΝΝ. 4415/ΦΔΚ Α 159/06.09.2016), (Vlachou-Balafouti & Zoniou-Sideris, 2000).

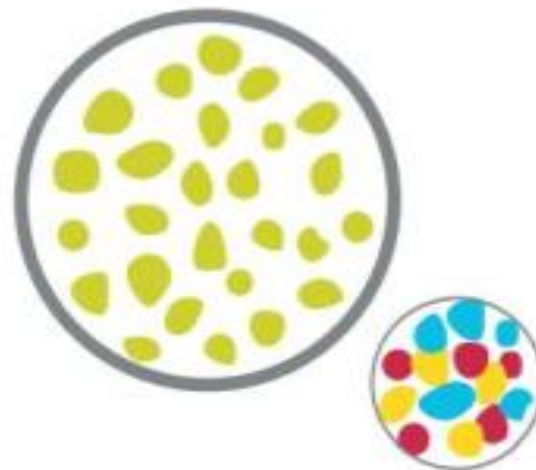
Συμπεράσματα

- Όλα τα παιδιά έχουν αναφαίρετο το δικαίωμα της ισότιμης συμμετοχής στην εκπαίδευση, στο σχολείο της γειτονιάς τους, αλλά και κατ' επέκταση στην κοινωνία
- Η συμπεριληπτική εκπαίδευση αποτελεί τον στόχο των εκπαιδευτικών συστημάτων τη σύγχρονη εποχή
- Στόχος της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης είναι η ανάπτυξη και αποδοχή της διαφορετικότητας (Αγγελίδης & Αβρααμίδου, 2011)
- Η υλοποίηση των συμπεριληπτικών πρακτικών στην εκπαίδευση, διαμορφώνει κατάλληλες συνθήκες για την πραγματοποίηση της μετέπειτα ένταξης όλων των παιδιών στην ευρύτερη κοινωνία ως αναπόσπαστα μέλη της, παρά τις ιδιαιτερότητές τους
- Η πορεία προς τη συμπερίληψη είναι αδιαπραγμάτευτη (Στασινός, 2016)

1. Τι είναι η συμπερίληψη;

Exclusion

Segregation

Integration

(Source: www.thinkinclusive.us)

αποκλεισμός

διαχωρισμός

ένταξη

1. Τι είναι η συμπερίληψη;

- «Η έννοια της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης έχει ως στόχο τη μεγιστοποίηση της **αποδοχής** και της **συμμετοχής**, καθώς και τη **ψυχοκοινωνική ανάπτυξη** και **προσωπική επιτυχία** των παιδιών και την ελαχιστοποίηση των **διακρίσεων**.»

Hummel, Engelbrecht και Werning στο P. Engelbrecht, και L. Green, [Eds] (2018), Responding to the challenges of inclusive education in southern Africa. Pretoria: Van Schaik.

- «Η συμπεριληπτική εκπαίδευση περιγράφει τη διαδικασία με την οποία ένα σχολείο προσπαθεί να ανταποκριθεί σε όλους τους μαθητές αντιμετωπίζοντάς τους ως αυτοτελή άτομα, επανεξετάζοντας και αναδομώντας την οργάνωση και την παροχή του προγράμματος σπουδών του, καθώς επίσης παρέχοντας πόρους για την ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών. Μέσω αυτής της διαδικασίας, το σχολείο ενισχύει την ικανότητα του να αποδέχεται όλους τους μαθητές της τοπικής κοινότητας οι οποίοι επιθυμούν να φοιτήσουν σε αυτό και με αυτόν τον τρόπο, μειώνει την πιθανότητα αποκλεισμού κάποιων μαθητών.»

Sebba, J. και Sachdev, D. (1997) στο N. Frederickson, N and T. Cline (2002) Special educational needs inclusion and diversity. Buckingham: Open University Press. σελ.66.

2. Οι αξίες της συμπερίληψης

inclusion
is a Journey
not an event

ισότητα,
δικαιώματα,
συμμετοχή,
κοινότητα,
σεβασμός στη
διαφορετικότητα,
μη βία,
εμπιστοσύνη,
συμπόνια,
ειλικρίνεια,
θάρρος,
χαρά, αγάπη,
ελπίδα/αισιοδοξία,
και σοφία.

3. Η ισότιμη ευκαιρία διαφέρει από την ισότητα των ευκαιριών.

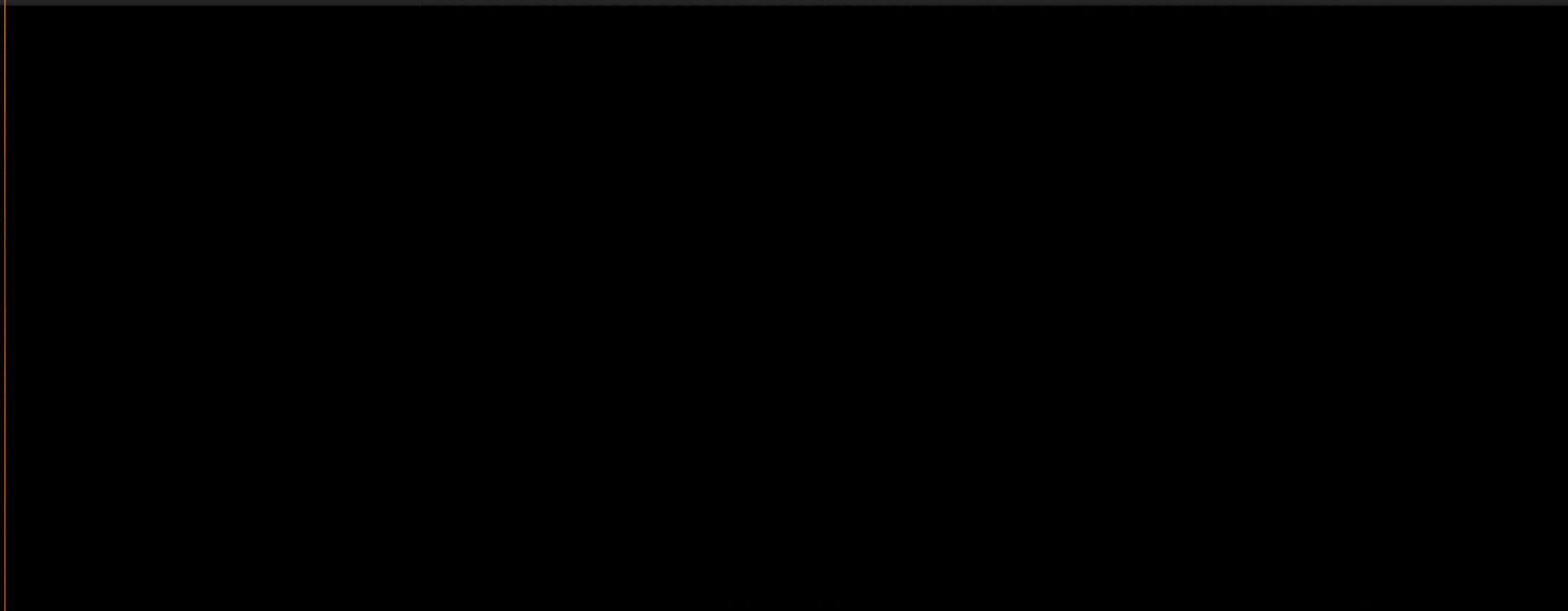
(Πηγή: Interaction Institute for Social Change / Καλλιτέχνης: Angus Maguire)

Ισότητα ευκαιριών

ισότιμη ευκαιρία

συμπερίληψη

Το δικαίωμα στην Ενιαία Εκπαίδευση

Όλοι πρέπει να πετυχαίνουν τον ίδιο στόχο;

Προσβασιμότητα - Αναπηρία

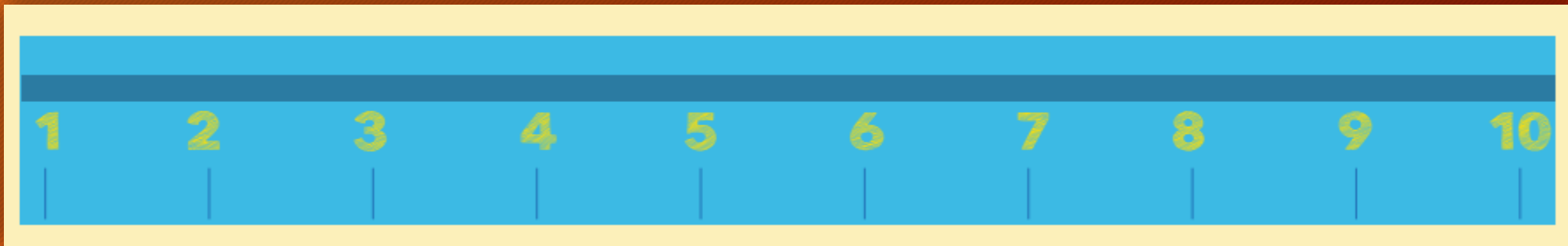

4. Το σχολείο μας και η συμπερίληψη

- Πώς είναι μια συμπεριληπτική τάξη;

5. Πόσο συμπεριληπτική είναι αυτή η τάξη;

0: Καθόλου Αρκετά Πολύ: 10

«Τρία πράγματα...»

1. Τρία πράγματα που πιστεύετε ότι το σχολείο έχει υλοποιήσει σωστά για τη συμπερίληψη των ατόμων.
2. Τρία πράγματα που πιστεύετε ότι το σχολείο θα μπορούσε να βελτιώσει για τη συμπερίληψη των ατόμων.

Ευχαριστούμε πολύ για την προσοχή σας!!!

